ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім

МАГИСТРАТУРА

«6М051200 СТАТИСТИКА»
мамандығы бойынша

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Послевузовского образование

МАГИСТРАТУРА

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

по специальности
«6М051200 СТАТИСТИКА»

АЛМАТЫ 2016

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім

МАГИСТРАТУРА

«6М051200 СТАТИСТИКА» мамандығы бойынша

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Послевузовского образование

МАГИСТРАТУРА

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

по специальности
«6М051200 СТАТИСТИКА»

«Нархоз Университеті» АҚ
РОӘҚ оқу-әдістемелік бірлестігі
АО «Университет Нархоз»
Учебно-методическое
объединение РУМС

АЛМАТЫ
2016

(Ғылыми-педагогикалық бағыт)

ЕАSА 5302 ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК СТАТИСТИКА ӘДІСТЕМЕСІ

2 кредит

АЛҒЫ СӨЗ

1. «Нархоз университеті» **ҚҰРАСТЫРҒАН және ӘЗІРЛЕГЕН**

2. ПІКІР БЕРУШІЛЕР:
Б.А. Қарғұлов - Алматы қаласы Статистика департаментінің бастығы;
В.Д. Мельников – э.ғ.д., профессор, «Нархоз университеті».

3. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру Республикалық оқу-әдістемелік кеңесінің 2016 жылғы 30 маусымдағы №2 мәжіліс хаттамасының шешімімен **БЕКІТІЛДІ,** жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім департаментінің 2016 жылғы 07 шілдесінің №14-4/1134 хатының негізінде **ІСКЕ ҚОСЫЛДЫ.**

4. Типтік оқу бағдарламасы ҚР БжҒМ 2016 жылдың 05 шілдесінің №425 бұйрығымен бекітілген **«6М051200-Статистика»** мамандығының типтік оқу жоспарына сәйкес әзірленген.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің рұқсатынсыз осы типтік бағдарламаларды көбейтуге және таратуға болмайды.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

«Экономикалық және әлеуметтік статистика әдістемесі» курсы статистикалық зерттеу әдістері мен тәсілдеріне негізделеді. Бұл курс Қазақстан экономикасындағы нақты әлеуметтік-экономикалық үдерістерді статистикалық талдау әдістемесін меңгеруге бағытталған.

«Экономикалық және әлеуметтік статистика әдістемесі» пәнінің **пререквизиттері**:

статистика негіздері;

ұлттық шоттар жүйесі.

Осы пәннің **құзіреттілігі:**

- жаңа жағдайда экономикалық жүйені сипаттайтын статистикалық көрсеткіштер теориясы мен әдістемесін жетілдіру бағыттары туралы түсінігі болу;
- елдің және оның аймақтарының әлеуметтік-экономикалық дамуының негізгі макроэкономикалық көрсеткіштерін білу;
- әлеуметтік-экономикалық процесстер мен құбылыстарды бағалау және талдаудың әдістемесін меңгеруі;
- халықтың тұрмыс деңгейін бағалау әдістемесін білуі;
- макродеңгейде статистикалық мәліметтерді қорытындылаудың әдістемесін меңгеруі керек.

ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЫ

1. Әлеуметтік-экономикалық статистиканың теориялық негіздері.
2. Әлеуметтік-экономикалық статистиканы ұйымдастыру және статистикалық мәліметтерді жинау.
3. Ұлттық шоттар жүйесінің әдістемесі.
4. Халықты әлеуметтік қорғау және тұрмыс деңгейін зерттеудің статистикалық әдістемесі.
5. Әлеуметтік салалар статистикасын ұйымдастыру және әдістемелік негіздері.

ПӘННІҢ МАЗМҰНЫ
Кіріспе

«Экономикалық және әлеуметтік статистика әдістемесі» пәні қазіргі кездегі Қазақстан экономикасындағы нақты әлеуметтік-экономикалық үрдістерді зерттеуге, елімізде жүргізіліп жатқан экономикалық және әлеуметтік саясаттың нәтижелігін статистикалық талдаудың әдістемесін меңгеруге бағытталған. Әлеуметтік-экономикалық статистика негізін қалаушы әдістемелік ғылым, бірақ, басқа ғылым саласы сияқты жүйеленген білім болып табылады. Әлеуметтік-экономикалық статистика жүйелендіру барысында көптеген басқа ғылым салаларымен өзара байланыста болады: экономикалық теория, микроэкономика және де басқа әлеуметтік ғылымдар.

«Экономикалық және әлеуметтік статистика әдістемесі» пәнін оқытудың **мақсаты** - экономиканың дамуын талдауда қазіргі заманғы статистикалық бағалаудың әдістемесін меңгерген, әлеуметтік экономикалық проблемаларды білетін және оларды статистикалық талдаудың әдістері мен тәсілдері негізінде шешуде статистиканың рөлін бағалай білетін мамандар даярлау болып табылады.

«Экономикалық және әлеуметтік статистика әдістемесі» пәнінің **міндеттері**:

- әлеуметтік-экономикалық статистика мен ұлттық шоттар жүйесінің теориялық және әдістемелік негіздерімен таныстыру;
- негізгі макроэкономикалық көрсеткіштерінің әдістемесін қарастыру;
- әлеуметтік экономикалық құбылыстар мен процесстерді талдау және бағалаудың әдістемесін меңгеру.

«Экономикалық және әлеуметтік статистика әдістемесі» пәнінің зерттеу **объектісі** болып ел экономикасы, экономиканың жеке салалары мен секторлары, сонымен бірге әлеуметтік процесстер саналады, сондықтан Экономикалық және әлеуметтік статистика экономиканы реттеуде, макродеңгейде басқарушылық шешімдер қабылдауда үлкен рөл атқарады.

Экономикалық және әлеуметтік статистика өз объектісін зерттеуде әр түрлі статистикалық әдістерді қолданады. Экономикалық және әлеуметтік статистиканың арнайы әдістері болып қорытынды әлеуметтік экономикалық көрсеткіштерді құрастыру, теңдестіру және талдау әдістері таблады.

НЕГІЗГІ БӨЛІМ

1-тақырып. Әлеуметтік-экономикалық статистиканың теориялық негіздері.

Әлеуметтік-экономикалық статистика пәні. Статистикалық әдістеме. Әлеуметтік-экономикалық статистика міндеттері. Экономикалық және әлеуметтік статистика әдістемесінің ерекшеліктері.Экономикалық және әлеуметтік статистикасының көрсеткіштер жүйесі.Экономикалық және әлеуметтік статистика әдістемесінің мәселелері және жетілдіру жолдары.

2-тақырып. Әлеуметтік-экономикалық статистиканы ұйымдастыру және статистикалық мәліметтерді жинау.

Қазақстанда статистиканы ұйымдастыру. Әлеуметтік-экономикалық статистика әдістемесін дамытуда халықаралық ұйымдардың маңызы. Ұлттық және халықаралық жіктемелер мен регистрлер жүйесі. Экономикалық және әлеуметтік көрсеткіштер туралы статистикалық мәлімет көздері.

3-тақырып. Ұлттық шоттар жүйесінің әдістемесі.

Әлеуметтік-экономикалық процесстер мен құбылыстарды статистикалық зерттеуде ұлттық шоттар жүйесінің (ҰШЖ) маңызы. ҰШЖ-дегі негізгі ұғымдар, анықтамалар, жіктемелер. Ұлттық шоттарды құрудың жалпы принциптері және оның негізгі шоттары. Жалпы ішкі өнімді және жалпы ұлттық табысты есептеу әдістері.

4-тақырып. Халықты әлеуметтік қорғау және тұрмыс деңгейін зерттеудің статистикалық әдістемесі.

Халықтың тұрмыс деңгейі мен сапасы статистикасы. ҰШЖ шеңберінде табыстар, шығындар және тұтынудың көрсеткіштер жүйесі. Табыс бойынша теңсіздіктер мен кедейшілікті өлшеудің статистикалық әдістері. Табыс бойынша теңсіздіктер мен кедейшілікті халықаралық салыстыруды жасау әдістері. Адам әлеуетін дамыту индекстерін есептеудің әдістемесі. Әлеуметтік қорғау статистикасының әдістемесі.

5-тақырып. Әлеуметтік салалар статистикасын ұйымдастыру және әдістемелік негіздері.

Қызмет көрсету статистикасының көрсеткіштер жүйесі және олардың әдістемелік негіздері. Денсаулық сақтау статистикасының әдістемелік негіздері. Білім беру статистикасы. Мәдениет және өнер статистикасы. Туризм статистикасы. Қоршаған орта статистикасы.

Практикалық сабақтардың тақырыптары

1. Әлеуметтік-экономикалық статистиканың теориялық негіздері.
2. Әлеуметтік-экономикалық статистиканы ұйымдастыру және статистикалық мәліметтерді жинау.
3. Ұлттық шоттар жүйесінің әдістемесі.
4. Ұлттық шоттарды құру және оның негізгі шоттары.
5. Жалпы ішкі өнімді және жалпы ұлттық табысты есептеу әдістері.
6. Халықты әлеуметтік қорғау және тұрмыс деңгейін зерттеудің статистикалық әдістемесі.
7. Халықтың табыстары, шығындары және тұтыну көрсеткіштер жүйесі.
8. Табыс бойынша теңсіздіктер мен кедейшілікті өлшеудің статистикалық әдістері.
9. Адам әлеуетін дамыту индекстерін есептеудің әдістемесі.
10. Әлеуметтік салалар статистикасын ұйымдастыру және әдістемелік негіздері.

ҰСЫНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Негізгі әдебиеттер

1. Курс социально-экономической статистики. Учебник /Под ред. проф.Назарова .-М.: Издательство «Омега-Л», 2011
2. Елемесова А.М. Сборник задач по социально-экономической статистике, Алматы, Экономика, 2007
3. Методологические положения по статистике: А.: Агентство по статистике РК 2009
4. Мұханбетова С.М., Нұрзақова А.Н. Ұлттық шоттар жүйесі. Оқу құралы. Алматы: Экономика, 2007.

Қосымша әдебиеттер

5. Экономическая статистика. Учебник /Под ред. Иванова Ю.Н. -М.: ИНФРА-М, 2009
6. Образцова О.И, Копейкина О.В. Система национальных счетов. Учебник. -ИД ГУ ВШЭ, 2008
7. Салин В.Н.. Кудряшова С.И. Система национальных счетов - М: Финансы и статистика. 2006
8. Бельгибаева К.К. Социально-экономическая статистика: учебное пособие.- Алматы: Қазақ университеті, 2005.
9. Елисеева И.И., Силаева С.А., Щирина А.Н. Практикум по макроэкономической статистике – М.: Проспект, 2004
10. Национальные счета Республики Казахстан. Ежегодник. А.: Агентство по статистике РК
11. Официальный сайт Агентства по статистике РК: www.stat.kz.

АВТОРЛАР

Б.Б. Мананов - экономика ғылымдарының кандидаты, «Қаржы және статистика» кафедрасының доценті, «Нархоз университеті»;

А.П. Авров - экономика ғылымдарының кандидаты, «Қаржы және статистика» кафедрасының профессоры, «Нархоз университеті»;

С.М. Мұханбетова - «Қаржы және статистика» кафедрасының доценті, «Нархоз университеті».

(Научное и педагогическое направление)

MSES 5302 МЕТОДОЛОГИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ И СОЦИАЛЬНОЙ СТАТИСТИКИ

2 кредита

ПРЕДИСЛОВИЕ

1.РАЗРАБОТАНА и ВНЕСЕНА Университетом Нархоз

2.РЕЦЕНЗЕНТЫ:
Каргулов Б.А. - Начальник Департамента статистики г.Алматы;
Мельников В.Д. – д.э.н., профессор Университета Нархоз.

3. УТВЕРЖДЕНА протокольным решением №2 заседания Республиканского учебно-методического совета высшего и послевузовского образования от 30 июня 2016 года и **ВВЕДЕНА В ДЕЙСТВИЕ** письмом департамента высшего и послевузовского образования от 07 июля 2016 года №14-4/1134.

4. Типовая учебная программа разработана в соответствии типовым учебным планом по специальности **«6M051200-Статистика»**, утвержденным приказом МОН РК №425 от 05 июля 2016 года.

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства образования и науки Республики Казахстан

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Курс «Методология экономической и социальной статистики» базируется на приемах и методах статистического исследования. Данный курс нацелен на овладение методологией статистического анализа реальных социально-экономических процессов современной казахстанской экономики.

Пререквизиты дисциплины «Методология экономической и социальной статистики»:

основы статистики;

система национальных счетов.

Компететентность дисциплины:

- иметь представление об основных направлениях совершенствования теории и методологии статистических показателей, характеризующих экономическую систему в новых условиях;
- знать основные макроэкономические показатели социально-экономического развития страны и его регионов;
- владеть методологией оценки и анализа социально-экономических процессов и явлений;
- знать методологию оценки уровня жизни населения;
- владеть методологией обобщения статистической информации на макроуровне для своевременного принятия управленческих решений.

ТЕМАТИЧЕСКИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛИНЫ

1. Теоретические основы социально-экономической статистики.
2. Организация социально-экономической статистики и получение статистической информации.
3. Методология системы национальных счетов.
4. Статистическая методология изучения уровня жизни и социальной защиты населения.
5. Методологические основы и организация статистики отраслей социальной сферы.

СОДЕРЖАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ

Введение

Социально-экономическая статистика является основополагающей методологической наукой, но, как и любая другая наука, она представляет собой систематизированное знание. В процессе систематизации экономическая и социальная статистика взаимодействует со многими дисциплинами, такими как экономическая теория, микроэкономика, макроэкономика и другие специальные науки.

Целью преподавания дисциплины «Методология экономической и социальной статистики» является подготовка специалистов, владеющих современной методологией статистической оценки анализа развития экономики, знающих современные социально-экономические проблемы и представляющих роль статистики в их решении на основе приемов и методов статистического анализа.

Задачи дисциплины «Методология экономической и социальной статистики» состоят:

- в ознакомлении с теоретическими и методическими основами социально-экономической статистики и системы национальных счетов;
- в рассмотрении методологии основных макроэкономических показателей страны;
- в овладении методологией оценки и анализа социально-экономических явлений и процессов.

Объектом экономической и социальной статистики являются отрасли и секторы экономики, экономика страны в целом и ее регионов, а также социальные процессы, поэтому экономическая и социальная статистика играет большую роль в регулировании экономики, в принятии управленческих решений на макроуровне.

При изучении своего объекта экономическая и социальная статистика использует разнообразные статистические методы. Специфическими же методами экономической и социальной статистики являются: методы разработки, сбалансирования и анализа интегрированных социально-экономических показателей.

ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Тема 1. Теоретические основы социально-экономической статистики.

Предмет экономической и социальной статистики. Статистическая методология. Задачи экономической и социальной статистики. Специфические особенности методологии экономической и социальной статистики. Система показателей социально-экономической статистики. Проблемы и пути совершенствования методологии экономической и социальной статистики.

Тема 2. Организация социально-экономической статистики и получение статистической информации.

Организация статистики в Казахстане. Значение международных организаций в развитии методологии экономической и социальной статистики. Система стандартных национальных и международных классификаций и регистров. Источники статистической информации о социальных и экономических показателях.

Тема 3. Методология системы национальных счетов.

Значение системы национальных счетов (СНС) в статистическом изучении социально-экономических процессов и явлений. Основные понятия, определения,

классификации в СНС. Общие принципы построения национальных счетов и ее основные счета. Методы исчисления валового внутреннего продукта и национального дохода.

Тема 4 . Статистическая методология изучения уровня жизни и социальной защиты населения.

Статистика качества и уровня жизни. Система показателей доходов, расходов и потребления в рамках СНС. Статистические методы измерения неравенства доходов и бедности. Методы проведения международных сопоставлений неравенства доходов и бедности. Методология исчисления индексов развития человеческого потенциала. Методология статистики социальной защиты.

Тема 5. Методологические основы и организация статистики отраслей социальной сферы.

Система показателей статистики услуг и основы их методологии. Методологические основы статистики здравоохранения. Статистика образования. Статистика культуры и искусства. Статистика туризма. Статистика окружающей среды.

Перечень тем практических занятий

1. Теоретические основы социально-экономической статистики.
2. Организация социально-экономической статистики и получение статистической информации.
3. Методология системы национальных счетов.
4. Построение национальных счетов и ее основные счета.
5. Методы исчиления валового внутреннего продукта и национального дохода.
6. Статистическая методология изучения уровня жизни и социальной защиты населения.
7. Система показателей доходов, расходов и потребления населения.
8. Статистические методы измерения неравенства доходов и бедности.
9. Методология исчисления индексов развития человеческого потенциала.
10. Методологические основы и организация статистики отраслей социальной сферы.

СПИСОК РЕКОМЕНДУЕМОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Основная литература

1. Курс социально-экономической статистики. Учебник /Под ред. проф.Назарова .-М.: Издательство «Омега-Л», 2011
2. Елемесова А.М. Сборник задач по социально-экономической статистике, Алматы, Экономика, 2007

3. Методологические положения по статистике: А.: Агентство по статистике РК 2009

Дополнительная литература

1. Экономическая статистика. Учебник /Под ред. Иванова Ю.Н. -М.: ИНФРА-М, 2009
2. Образцова О.И, Копейкина О.В. Система национальных счетов. Учебник. - ИД ГУ ВШЭ, 2008
3. Салин В.Н.. Кудряшова С.И. Система национальных счетов - М: Финансы и статистика. 2006
4. Бельгибаева К.К. Социально-экономическая статистика: учебное пособие.- Алматы: Қазақ университеті, 2005.
5. Елисеева И.И., Силаева С.А., Щирина А.Н. Практикум по макроэкономической статистике – М.: Проспект, 2004
6. Шокаманов, Ю.К. Бельгибаева К.К. Статистика учебник.- Алматы: ТОО "Радгел", Экономика, 2008.-
7. Национальные счета Республики Казахстан. Ежегодник. А.: Агентство по статистике РК
8. Казахстан в цифрах. Ежегодник. А.: Агентство по статистике
9. Официальный сайт Комитета по статистике МНЭ РК: www.stat.gov.kz.

АВТОРЫ

Авров А.П. - кандидат экономических наук, доцент, профессор кафедры «Финансы и статистика», «Университет Нархоз»;

Мананов Б.Б. - кандидат экономических наук, доцент, кафедры «Финансы и статистика», «Университет Нархоз»;

Муханбетова С.М. - доцент кафедры «Финансы и статистика», «Университет Нархоз».